

Note on the translator

Marek Kazmierski escaped communist Poland as a child and grew up in the UK, though he currently lives in Warsaw, the place of his birth. His work has been published in the likes of 3AM Magazine, The Guardian, Poetry Wales and The White Review, while his short-form autobiography "No Way Back Where" won the 2007 Penguin Decibel Prize. He has translated numerous books of contemporary Polish poetry and prose, and has delivered a range of innovative cultural projects, including prison arts initiatives and the eMigrating Landscapes programme at SSEES/UCL in London. In 2015, his translation of Wioletta Greg's selected poems was shortlisted for the prestigious Griffin International Poetry Prize in Canada and was the official Polish selection for European Literature Night at the British Library. He has twice been nominated for the Found in Translation Award and was a recipient of the Visegrad Literary Grant in 2013.

OF CENTAURS

2016

Copyright OFF_PRESS London

www.off-press.org

info@off-press.org

Provisional ISBN 978-0-9572327-1-6

A GINCZANKA CENTENNIAL

a note on this translation

Zuzanna Ginczanka's work has never previously been printed in English.

This "pamphlet", produced to coincide with a recent exhibition devoted to her at Warsaw's Museum of Literature, is an attempt to begin making up for lost time now, 99 years after her birth. A faithful replica of *O Centaurach*, the one and only book of Ginczanka's poems produced during her short but ever-so-eventful life, it contains all of the verses from the 1936 edition, along with *Non Omnis Moriar*, her final masterwork.

Produced over a period of several weeks, in my little studio in Muranów, the former Jewish district of Warsaw, the following translations represent a very raw and very emotional response to the discovery of Ginczanka and her legacy – I hope you enjoy them in the wild and pioneering spirit in which they were produced.

Marek Kazmierski / marek@off-press.org

*For Urszula of Oświęcim, Zuzanna of London and Gabriela of Müsen,
the heiresses Sana was always in search of..*

[COPY OF 99]

* * *

Non omnis moriar – all my proud estate,
Meadow table cloths, wardrobe castles strong,
Swathes of table linen, homely treasures great,
And dresses, light dresses – these are my swan song.

Because I leave behind not a single heir,
let your curious hands through my Jew things browse,
Ms Chomin of Lviv, my volksdeutscher betrayer,
may they serve you well, if conscience allows.

And you, dear neighbours, recall my name and face
As you remembered me when the Gestapo came,
minding to show them my humble hiding place,
They noticed me then. Now, you mind me again.

Drink to my grave and supposed wealth:
Fine drapes, candlesticks, my remains your prize:
Goblets raise, friends, to your lasting health,
Drink all night, drink! And when the sun does rise

Start hunting for gemstones, digging for gold
Through mattresses, sofas, furnishings what may
The bounty you seek, the treasures you want hold
As you go tearing into stuffed horsehair and hay.

Feathers ripped from cushions, clouds of gutted quilts
Will snow upon your hands, turn your arms to wings,
Pure white down will bind with my blood congealed
Letting you take flight, my angels, my kings.

* * *

Non omnis moriar – moje dumne włóści,
Łąki moich obrusów, twierdze szaf niezłomnych,
Prześcieradła rozległe, drogocenna pościel
I suknie, jasne suknie pozostaną po mnie.

Nie zostawiłam tutaj żadnego dziedzica,
Niech więc rzeczy żydowskie twoja dłoń wyszpera,
Chominowo, lwowianko, dzielna żono szpicla,
Donosicielko chyża, matko folksdojczera.

Tobie, twoim niech służą, bo po cóż by obcym.
Bliscy moi – nie lutnia to, nie puste imię.
Pamiętam o was, wyście, kiedy szli szupowcy,
Też pamiętali o mnie. Przypomnieli i mnie.

Niech przyjaciele moi siądą przy pucharze
I zapiją mój pogrzeb i własne bogactwo:
Kilimy i makaty, półmiski, lichtarze –
Niechaj piją noc całą, a o świcie brzasku

Niech zaczną szukać cennych kamieni i złota
W kanapach, materacach, kołdrach i dywanach.
O, jak będzie się palić w rękę im robota,
Kłęby włosia końskiego i morskiego siana,

Chmury prutych poduszek i obłoki pierzyn
Do rąk im przylgną, w skrzydła zmieniają ręce obie,
To krew moja pakuły z puchem zlepi świeżym
I uskrzydłone nagle w aniołów przerobi.

ZUZANNA GINCZANKA
OF CENTAURS

TRANSLATED BY
MAREK KAZMIERSKI

WARSAW / LONDON

OFF_PRESS

NON OMNIS MORIAR

an introduction to the poem

Ginczanka's single most famous poem, written after she had been betrayed and captured by the Gestapo in Lviv around 1942, untitled yet commonly referred to as "Non omnis moriar" ("Not all of me will die", after Horace), incorporates the name of the woman who betrayed her (Ms Zofja Chomin) within the text of the composition, and paraphrases Juliusz Słowacki's "Testament mój".

Only the poems of Jastrun, serving as they are as an epitaph on the sepulchre of millions, make a similar impression, but not even do they evince the same degree of bitterness, of irony, of virulence and power or convey the same brutal truth as Ginczanka's final verse. I find its impact impossible to shake off. It was pencilled by the authoress on a torn and wrinkled piece of paper, a message like those prisoners smuggle out of their dungeons. (...) The most despairing confessions, the most heartrending utterances of other poets before their death fall far below this proudest of all poetic testaments. This indictment of the human beast hurts like an unhealed wound. Shock therapy in verse.

Julian Przyboś, a member of the so-called Kraków Avant-garde movement

ZUZANNA GINCZANKA

Zuzanna “Sana” Gincburg was born on the 9th of March 1917 in Kiev, at a time when Poland still did not exist (due to partitions). She became a poetess, writing in Polish using the surname Ginczanka, during the interwar period.

At the age of 19, she published her first and only collection of poetry *O CENTAURACH* (1936), which caused a sensation in Poland's literary circles. She quickly became a vivid part of Warsaw's artistic scene, and was feted by the likes of Witold Gombrowicz, Eryk Lipiński and Julian Tuwim.

Ginczanka was a holder of a Nansen passport and, despite various efforts, was unsuccessful in obtaining Polish citizenship before the outbreak of World War II. She survived the early years of the war hiding in Lviv, where she married and continued her artistic activities.

When her hiding place was betrayed to the Gestapo – an event famously described in one of her final poems, printed at the back of this booklet – she moved and continued hiding in Krakow, where a dreadful series of coincidences led to her being discovered, arrested and murdered by the Nazi occupiers, mere weeks before the city was liberated by Allied forces.

This sample translation is the beginning of a long-term project, celebrating the upcoming 100th anniversary of Ginczanka's birth.

For more info, please visit www.off-press.org

SPIS WIERSZY

Zuzanna Ginczanka	5
O centaurach	8
Proces	10
Pycha	14
Canticum canticorum	18
Treść	22
Defraudacja	26
Żegluga	28
Futro	30
Gramatyka	32
Dziewictwo	36
To jedno	38
Zdrada	42
Wyjaśnienie na marginesie	44
Obcość	46
Declaracja	48
Zamiast różowego listu	52
Półów	54
*** [Non omnis moriar]	62

on the shore you speak of nets
 bind senses with bindweed,
 you might as well try to fish for fowl or for any other birds —
 how does the cold moon seem?
 and how do smell the depths of me?
 How in senses, as thin as dreams,
 will you catch
 the angel
 herds?

Fisherwoman:

I only know of gravel and grain
 that they grate —
 of the scales of foaming waves
 that they gleam —
 of the scythe glinting in the grass
 that it's sate —
 — and of the song of glistening lips
 that we dream — —

mówisz na brzegu o sieci
pięć zmysłów łączysz powojem,
a nie wiesz ilu ci braknie żeby wyruszyć na połów —
jak pachnie księżyc na mrozie?
i jaki smak ma dno moje?
jak w zmysły dziurawe i wąskie
chwycisz
tabuny
aniołów?

Rybaczka:

Wiem tylko o żużlu i żwirze
że zgrzyta —
o łuską pluszczącej fali
że pryśnie —
o kosie co wskos lśni w trawie
że syta —
— a o ust lśnieniu i pieśni
że śni się — —

I N D E X

Zuzanna Ginczanka	5
Of centaurs	9
Process	11
Pride	15
Song of songs	19
Purview	21
Defraudation	27
Seafaring	29
Fur	31
Grammars	33
Virginitiy	37
This one thing	39
Treason	43
Justified in the margins	45
Otherness	47
Declaration	49
Instead of a pink letter	51
Sea hunt	55
*** [Non omnis moriar]	61

O CENTAURACH

Ścierają się rym o rym ostrzone wiersze ze szczękiem
— nie ufaj ścisłym rozmysłom, by żaden cię nie opętał,
— nie ufaj palcom jak ślepey,
ni oczom jak sowy bezrękie —
oto głoszę namiętność i mądrość
ciasno w pasie zrośnięte
jak centaur. —

Wyznaję dostojną harmonję męskiego torsu i głowy
z rozrosłem ciałem ogiera i cienką pęcina nogi —
— do żeńskich chłodnych policzków
i kłębów okrągłych kobył
galopują wspaniale centaury
w dzwonie podków z łąk mitologii.

Ich namiętność skupioną i mądrą
i ich mądrość płomienną jak rozkosz
odnalazłam w dostojnej harmonji
i stopiłam w pasie i sercu.

Popatrz:
namysł
o twarzy antycznej
zgrzanym koniom zawierzył swą boskość,
jak spętane rumaki po jaskrach
drżące zmysły pędzą po czerwcu.

I injected firs with life to be cut with tarry bark
I —
spitting, snorting seas — my melodies meet no match.
and you —
fisherwoman off shore
reign in your bold remark,
your lips,
fingers,
ears,
wind is all they'll catch — —

Fisherwoman:

I cast my nets and say:
“I know,
what I know,
I know — —”
I know certain lips turn apple pulp to mousse,
cherry trees like sleepy lips bow down from sleepy boughs —
a pear tree cut into two hearts,
a sign that runs with juice.

The sea:

(with God the earth does struggle to have its hoary say —
drumming, lava curses the earth with thunder and roar —)
Fisherwoman of other shore, to cast your nets no need:
the fish you'll never see
litter my sea floor —

Wtrysnąłem życia świerkom po cięcie smolnej kory
ja —
morze rozparskane — spieniony śpiewem świat.
A ty —
rybaczko z brzegu
rozpięty złóż aforyzm,
bo w usta,
w palce,
w uszy,
pochwycisz tylko wiatr — —

Rybaczka:

Zarzucam sieci i mówię:
„co wiem,
co wiem,
to wiem — — “
wiem jaki miazga jabłeczna zostawia na wargach smak —
czereśnie sennie jak usta kłonią się z sennych drzew —
w dwa serca rozcięta grusza
ma sokiem płynący znak.

Morze:

(z Bogiem prawuje się ziemia głosem ochrypłym od drgania —
dudni, przeklina ziemię lawa grzmotem i rykiem —)
Rybaczko z tamtego brzegu, sieć swoją próżno wyganiaasz:
rybami których nie dojrzysz
jak wywar po brzegi kipię —

OF CENTAURS

Rubbing against each other, rhymed verses rattling
— don't let dull thoughts possess you with prattling
— do not trust your hands like the blind,
nor your eyes like owls grappling —
I now call on all passions and wisdom
joined at the hips by battling
like a centaur. —

I admire the grace of the male chest and head
to a stallion body and its slim legs wed —
— for to cool female cheeks
and the swelling mares,
grand centaurs come galloping
with their horseshoe myths dread.

In infatuations so focused and wise,
and their fiery senses' delight,
I found a dignified harmony
joined at the waist and the heart.

Look:
consider
these antique features
rowdy horses give their might,
steeds untethered trample buttercups,
senses trembling for the summer to start.

PROCES

I

Na początku było niebo i ziemia:
czarny tłuszcz i chabrowy tlen —
i jelonki
przy gibkich jeleniach
z bogiem miękkim i białym jak len.

2

Kredo,
juro,
triasie,
gleba się warstwi po słoju —
miocen naciera czołgiem w majestatycznym podboju.
I rozdział jest między wodą
a ziemią paproci i brzezin
— i widzi bóg, że jest dobrze gdy zorzą wstaje genesis.
Azot się parzy w lawie,
lava zastyga lakiem,
góra
na górę
włazi
grzmiącym kosmicznym okrakiem,

SEA HUNT

Fisherwoman:

My gaze as sharp as a pin penetrates the world —
the yellowness of a beam shot in the eye like a drill —
suddenly, burning all lenses
sunshine takes strong hold —
suddenly, in squinting eyes
the world of sight gives the slip.
The full bay of events
I'll catch in a net of senses —
look:
white, slippery fish mean white, slippery days —
the crunch of gravel and grain,
all things abandon pretences —
I cast my nets and I say:
“I know,
what I know,
I know.” —

The sea:

I profusely unleashed like an epic poem
with the green song of leaves,
the red song of blood —
believe me
believe blind
as in a poem unknowing
of white-fleshed, scaly days, an epic of the mad —

POŁÓW

Rybaczka:

Oczami jak agrałkami ostro wpięłam się w świat —
żółto strzelony promień w oczy wwiercił się świdrem —
zniecała ognistym dyskiem
blask w odbłysek źrenicy wpadł —
zniecała w zmrużeniu powiek
świat z chwytu oczu się wydarł.
Rybną zatokę zjawisk
omotam sieciami zmysłów —
patrz:
ryba biała i śliska to biały i śliski dzień —
zgrzyt żwiru ziarna i żużlu
objawia rzeczy domysłem —
zarzucam sieci i mówię:
„co wiem,
co wiem,
to wiem.“ —

Morze:

Rozlałem się szeroko wylewnie jak epos
zielonym śpiewem liści,
czerwonym śpiewem krwi —
wierz we mnie
wierz zaocznie
jak w epos wierz naślepo,
jak w epos białomięsnym srebrnołuskich dni —

PROCESS

I

At first, there was heaven and earth:
black tallow and oxygen blue —
and stags
next to does giving birth
with a god, soft as linen, as true.

2

Cretaceous,
Jurassic,
Triassic,
soil layered along certain rings —
Miocene assaults in majesty sure of beating all-comers and kings.
And there is a tear between water
and the earth of birches and ferns
— and god can see it is good even when his back becomes turned.
Azote is boiling in lava,
lava is cooling like wax,
mountains
are climbing
mountains,
a thunderous, lumbering attack,

karbon nasycza ziemię węglowo kamienną miazgą —
— i widzi on, że jest dobrze
wilgotnym płazom i gwiazdom.
Żelazo tętni najkrwściej
fosfor tęży się w piszczel — —
— a on śpiewającym powietrzem w fujarki kraterów gwizdze.

3

Na początku było niebo i ziemia
i jelonki
i jelenie płowe.
No a dalej bieg się odmienia:
oto
ciało
stało się
słowem.

4

Kiedyś pod wonnym aniołem dorodny drżał rododendron,
skrzypiały chrzęściły skrzypy wielkie i roste jak new-york.
W Koninie, Brześciu i Równem
na skwerkach
stokrotki wędną
i policjanci
po nocach
ślubne
małżonki
miłują.

INSTEAD OF A PINK LETTER

My tiny little town has far too many streets —
(I can't bump into you, we're just not meant to meet).
The streets of my town have me at a loss —
(and not a single set will ever jointly cross).

My town towers over a thousand other towns,
its pavements running endlessly, running up and down,
and every one is lined with millions of little homes
and out of each a stream of human ants floats on,
— and every day is distance completed by your being
your love never leaving on those houses ringing
each door and bell of steel and glass and brass —
— — and we would stroll
eternal,
in silence and in us.

My tiny little town could be just a single street,
as narrow as a brook, enough for four left feet,
and that little street could be open to just two
tiny little doors, bells meant for me and you —
— we could then set off strolling, evening or morning,
from our homes: laughing, joyful, carolling,

and to meet at once handtohand hearttoheart
and walk along
so long
'till death
do part.

My tiny little town doesn't have enough streets
and has too many streets
for two ends to meet.

ZAMIAST RÓŻOWEGO LISTU

Moje malutkie miasto ma zbyt wiele uliczek —
(nie mogę ciebie spotkać, choć co dnia wszystkie liczę).
Moje malutkie miasto ma uliczek za mało —
(niema w niej takiej jednej, by się dwoje spotkało).

Moje malutkie miasto mogło stać nad tysiącem,
które mają chodniki długo, długo idące,
a nad każdąby stało smukłych domów miliony
jak dynie pełne pestek drobiem ludzkim zmrowionych —
— a każda codzien inna pełna twego kochania
mogła święto spotkania na tych domach wydzwaniać,
na tych domach ogromnych kolorowych klawiszach —
— — a mybyśmy szli
wiecznie,
a w nas byłaby cisza.

Moje malutkie miasto mogło stać nad króciutką
tylko jedną jedyną, jak strumyczek wąziutką,
a uliczka ta mogła mieć dwa tylko domeczki
naprzeciwne radosne roześmiane dzwoneczki —
— moglibyśmy wyjść sobie w jakiś wieczór lub ranek
z naszych domów: śmieszyczek, radośnianek, wiośnianek

i odrazu się spotkać sercodzwonnie dłońwdłóńnie
i patrzeć sobie w oczy
wiecznie
wiecznie
dozgonnie.

Moje malutkie miasto ma zbyt mało uliczek
i zbyt wiele uliczek,
których nigdy nie zliczę.

carbon enriches the earth with black battles 'tween coal and tar —
— and it sees that it's working out fine
for damp reptiles and dizzy stars.
Iron is blood, only greater,
phosphorous round the equator — —
— and he, singing in air, plays on the organs of craters.

3

At first there was heaven and earth
and fawn
in the nest of the herd.
And thus it was all given birth:
thus
flesh
in the end
became word.

4

Once beneath redolent cherubs a proud rhododendron did rise,
tall horsetails did tower and climb as grand as any New York.
In Równó, Brest and Konin
married ladies
in the nights do sigh
as policemen
do dirty work
committing
passionate
crimes.

PYCHA

Spotykają razowych młodzieńców unerwione dziewice pszeniczne,
aniołowie o świeżym oddechu prezentują astralne ciała.

Wiem:

wplątałam się w dobro i zło
jak w stokrotną trójlistność koniczyn —
dzwonią jabłka wszelkiego poznania pomieszane w łykowych kobiałach.

Więc mam pytać o drogę
do Ciebie,
zabłąkana na snów skrzyżowaniach?
Tyle razy już oczy niebieskie czarną nocą uczerniał dzień —
Osiemnaście zrudziałych czerwców
nie usłyszysz,
krzycząc,
pytania —
Osiemnaście zim nie usłyszysz
siwych zim głuchoniemych jak pień.

Babskie ciepłe języki liści
trą i sypią słowa na wiatr —
fantastyczny wąż z aluminium
wije gniazda na rajskim drzewie.

They nest in the skins of goats,
in the soft, tamed manes of bears,
knowing
it was -
and it will be—
today, the eye sockets blind.
Lost, a half-moon appears in dandelion affairs
and coffee tables grow on the trunks of trees resigned.

Synthesis

I know the calling of hips,
the boundless silence of peace,
which I caress with my lips
while still warm
from waking.
I'm not any other thing than a wise kind of beast,
not any other thing than a human care taking.

Gnieźdzą się w skórach kozic,
w futrach łagodnych niedźwiedzi,
wiedzą,
że było —
że będzie —
a dzisiaj: pusty oczodół.
Dzisiaj dzienny półksiężyc w mleczu pochmurnem się biedzi
i rosną w kawiarni stoliki pniami wymarłych ogrodów.

Synteza

Znam przedsmak rozkołysany,
posmaku ciszę bezbrzeżną
i chwilę pieśczę ustami
gdy ciepła
ze snu się budzi.
Nie jestem niczem innym, jak mądrą odmianą zwierząt
i niczem innym nie jestem jak czujną odmianą ludzi.

PRIDE

They meet those hearty youths, trembling in their hour of need,
virgins with the breaths of angels, astral bodies dawning.
I'm entangled
in good and evil,
in webs of superstitious weed —
sinful apples taste like a warning, a warning so few will heed.

So, should I ask how to get
to You,
adrift on dreams, no directions, suggestions?
So often eyes so bright and so blue
turned black once the day had come —
Eighteen over-ripened summers
won't hear me
screaming
questions —
Eighteen winters will not hear, grey old winters grown
deaf and dumb.

Haggard tongues of hag-like leaves
weave and toss their words to the winds —
a fantastic aluminium snake
in the tree of knowledge has a home.

Nie wiem, Panie,
co dobre,
co złe —
w osiemnaście wpatrzona lat —
zasłuchana surowa i baczna
coraz hardziej,
coraz mądrzej
nie wiem.

DECLARATION

Thesis

Animals wielding harsh tongues have come to truly taste.
Wolves ever hungry for love full of knowledge and grace.
While we in the present engrossed,
insects stab lilacs in haste,
wasps with their diamond stings have drilled the sweetness to base.
The earth rotates on a spit – a fragrant deer comes to roast,
The sun with a tarry brush scorches the sweltering baste.
Oh feast of meat-eating things!
Hungers as mortal as ghosts,
animals wielding harsh tongues have come to truly taste.

Antithesis

People with muscles withered know late and early hours.
The after – ancient histories.
The fore – prophets near.
And taste pulp bruised'n'brained, fresh cherries warm and sour,
plum fruits softened with juices beyond our window appear.
(Oh, History "Spring of Nations, forest fires revolting,
in eighteen forty eight you rose, once and for all,
Prophecy 'freedoms' spring, across oceans exploding,
in forty eight you did take Africa itself by storm!")

DEKLARACJA

Teza

Zwierzęta o szorstkich językach poznały zaprawdę smak.
Wilki miłosne i głodne pełne są wiedzy i doznań.
Oto jest chwila obecna:
owady drażą ją w bzach,
osy o żądlach ostrych wwierciły się w słodycz do dna.
Na rożnie obraca się ziemia — wonna jelenia pieczeń,
słońce smolnem ogniskiem rumieni przypieka znak.
O uczto mięsożernych!
Czujne na głody odwieczne
zwierzęta o szorstkich językach poznały zaprawdę smak.

Antyteza

Ludzie o mięśniach zwiotczących znają posmak i przedsmak.
Posmak — historia starców.
Przedsmak — luna proroków.
A smaku miąższ miazgomózgi, czereśnia ciepła i cierpka
i śliwa zmiękła od soku daleko rosną za oknem.
(Historja: „o wiosno ludów, rewolto jak leśny pożar,
o roku czterdziesty ósmy szumiący i niezatarty!”
Proroctwo: „o wiosno kolonij, wiosno kwitnąca na morzach,
w czterdziestym ósmym roku przyjdiesz pożogą afryk!”)

I don't know, Sir,
goodness
or evil —
in my eighteen years have I sinned?
Always listening, severe and polite
all the more,
all the harder
I don't know.

CANTICUM CANTICORUM

Pienia się winne jagody,
Pachnący nard
Ciężko zalewa sady —
Pałam braciom mym trzody
W słoneczny skwar —
Dlatego jestem śniada,
Szumi noc granatowa.
Od żółtych gwiazd
Gore popieli się niebo.
Oczy płonące chowam
W rzes cyprysowy las,
Jako sadzawki w Hazebon.

„O miła moja, otwórz —
Obiegnę sad —
Mam sypką rosę w kędziorach —
Usta mi twoje powtórz,
Bym znowu zgadł
Czy piłaś jabłka z wieczora“ —
„Jak mam tobie odemknąć
Skrzypiące drzwi —
Gdy suknie z siebie zewlekłam,
Matki mnie trzykroć przeklną
A stada kóz
Nie dadzą słodkiego mleka“.

OTHERNESS

Look:
a purple troubadour announces a festival with piped cries —
merchants distribute scarlet and ointments with heaped spoons —
on stilts of glass sopranos singing ladies sway and swoon —
dancers jangle torsos and the jewels of their thighs —
— And you bore yourself
traipsing
the same streets
every day,
and in your health is death's malaise
like a needle in the veins.
Joy flows,
though nowhere near,
in a pink ship of stealth,
down a far-off, alien river
of ultramarine and clay.
They'll talk about your grief: "flatfooted, sorry, stunted"
They'll talk about your sorrow: "as bland as you please".
No verses of fine fabrics
nor any odes abundant
will remind them
who you were
far beyond the seven seas.

OBCOŚĆ

Patrz:
purpurowy trubadur święto obwieścił surmami —
kupcy rozdają szkarłat i maści pachnącej miarki —
na szklanych szczydłach sopranu chwieją się mdlejąc pieśniarki —
tancerzom dzwonią torsy i ud błyszczący ornament —
— a tyś spowszedniał sobie
ulicą
mierzoną
codzień,
a w tobie jest śmierć nieuchronna
jak igła krążąca w żyłach.
Radość przepływa
zdala
w różowej świątecznej łodzi
daleką obcą rzeką
z ultramaryny i z iłu.
Powiedzą o twoim żalu: „płaskostopy i karłowaty“
powiedzą o twoim smutku: „bielidło, olejek, róż“.
Ni liryka z tkliwych batystów
ni ciężki epos z brokatu
nie wyzna ciębie
nikomu
domysłem z za siedmiu mórz.

SONG OF SONGS

Fermenting vineyard berries,
The fragrant nard
Floods orchards to their brim —
I shepherd my brothers' dairies,
By raw sunlight charred —
Thus, I am olive skinned;
The night's navy disguise
turns yellow stars to ashes,
Clouds thick as any mist.
I hide my blazing eyes
Behind cypress eyelashes,
Verdant pools of the East.

"Beloved lady, sit —
I circled the wood —
My thick hair holding dew —
Open your lips and repeat,
I guess that I should
Guess if you drank apples after two" —
"Sir, how do I entice
you towards —
As I discard my dress of silk,
Mothers will curse me thrice
A herd of goats
No more give sweet milk."

Noc granatowa szumi
I szczepki winnic rozchwiane
I liście fig —
I wcale zasnąć nie umiem.
Bramy rozwieram drewniane —
— A miły znikł.
Szafranu i kasji wonność.
Olejek ściekł
I myrra ścieka na kłamekę.
Ścieżka zaciera się wolno
Jak spruty ścieg —
Mrok czarnooki za gankiem.

Szukałam go — nie znalazłam.
Wołałam go
— Lecz mi się wcale nie ozwał.

(A piękny jest jako gwiazda
Jak niebios dno —
Każdy go tedy rozpozna).

Zaklinam was panny w wonnościach
Przez sarnę z kniei,
Przez łanię nagłą jak zamach:

Nie szukajcie zawczasu miłości
Nie budźcie jej,
Pokąd do was nie przyjdzie sama.

JUSTIFIED IN THE MARGINS

I did not come
from dust,
so I won't go back
to dust.
I did not come
from heaven
so I am not heaven-bound.
I myself am heaven,
a sky of purest glass.
And earth itself am I,
a child of native ground.
I did not run
at all,
so I won't be running
back.
Apart from my own self, all else is unconfined.
My lungs bellowing wind
all sediments do crack
and I, fragmented,
here
now myself
must
find.

WYJAŚNIENIE NA MARGINESIE

Nie powstałam
z prochu,
nie obróćę się
w proch.
Nie zstąpiłam
z nieba
i nie wróćę do nieba.
Jestem sama niebem
tak jak szklisty strop.
Jestem sama ziemią
tak jak rodna gleba.
Nie uciekłam
znikąd
i nie wróćę
tam.
Oprócz samej siebie nie znam innej dali.
W wzdętem płucu wiatru
i w zwapnieniu skał
muszę
siebie
tutaj
rozproszoną
znaleźć.

A navy night does roar,
The vineyard whirls, gyrates,
Tearing the last fig leaves —
I can't pass through sleep's door.
Swing open the wooden gates —
— My lover flees.
Saffron and cassia fragrance.
The oil has dripped
Myrrh runs down my hand.
The path fading from remembrance
Like fabric ripped —
Darkness tars the land.

I was looking for him — and failed.
I called
— But he never replied.
(His beauty sweetly assailed
with angelic gold —
We now him abide).
I curse you ladies who swoon
By roes from the woods,
A doe as sweet as an elf:
Don't look for love too soon
For sleep she should,
Until she wakes herself.

TREŚĆ

Ciężarny gęsty Pacyfik warczy pod taflą szklistą
różowomięśna pantera jedwabne futro rozsadza —
biblijny boży wieloryb płonącym tranem tryska,
jak boży biblijny archanioł blaskiem ociekał na gwiazdach.

Widzisz —
to właśnie dlatego.
Czarnoziem rozsadza chodnik.
Pod każdą milczącą powłoką wietrzysz petardę treści.
Niebo od gwiazd się przepali
jak od rozwianych pochodni —
Przyływ i odpływ pociągów czas wzbierający obwieści.

A kiedy krzyczysz:
„śmiech”,
trzydziestodwuzębne rzą baby.
A kiedy szepczesz:
„śmierć”,
głuchoniema
ślepotą
dławi.
Prężą się drżące zwierzęta, któreś z uroczysk wywabił,
których imionaś wysłowił,
któreś imieniem wysławił.

TREASON

No one is going to catch me.
Sins of suede and bats cower,
hanging in garrets of terror, clawed sleep to not be disturbed —
At dusk, I escape from my tower, I flee my fortified tower
by inciting biting wasps,
by the barbs of poisoned herbs —

Barely up from debris pressing cathedral commandments
The twenty circles of Vedas,
fires and
howling
and hatching,
fanatical nights that threaten, that stone with hails of stars,
with mercury I'll slip nearing fingers.
Nothing is going to catch me.

A wolf you become, I a wagtail —
You an eagle, I winding fears —
helped by impenetrable reason I evade what you deem a chase.
The world is not going to catch me,
my love - my darling - my dear,
if I wish to remain
alone,
sweet in spring time
and chaste.

ZDRADA

Nie upilnuje mnie nikt.
Grzech z zamszu i nietoperzy
zawisł na strychach strachu półmysią głową wdół —
O zmierzchu wymknę się z wieży, z warownej ucieknę wieży
przez cięcie ostrych os,
przez zasiek zatrutych ziół —

Ciężko powstaną z rumowisk tłoczące tumie przykazań
dwadzieścia piekieł Wedy,
płomienie,
wycie
i świst,
noc fanatyczna zagrozi, zakamieniuje gwiazdami,
Rtęcią wyslizgnę się z palców.
Nie upilnuje mnie nic.

Ty w wilka się zmienisz, ja w pliszkę —
ty w orła, ja w kręte dziwy — —
nieprzeniknionym zamysłem uprzedzę każdy twój pościg.
Nie upilnuje mnie świat,
o luby — o drogi — o miły,
jeśli nie zechcę
sama
słodkiej majowej
wierności.

PURVIEW

The pregnant, heavy Pacific growls 'neath its glassy surface,
a panther born of pink flesh bursts of its silken furs —
a biblical divine whale blows an oily furnace,
an archangel of scriptures drips light on starry spurs.

You see —
this is truly why.
Black soil bursts through the pavement.
Beneath each layer of silence you air the purview fire.
Stars will burn out the sky
and end their dark enslavement.
The ebb and flow of trains revealed in time entire.

And when you shout:
"laugh!",
wild-toothed hag mouths open.
And when you whisper:
"enough",
deaf-mute
blindness
choking.
Trembling animals flex, lured from innermost caves,
you raised their names aloft,
you named them our braves.

Sprawy czerwone i ciepłe z frazesów się rodzą jak z matek
treść bulgocącym krwotokiem wybucha z śpiewnej
udręki.

Imię pęcznieje światem —
świat się wydyma za światem —

— a ty

słowa ciałem porosłe

wymawiasz —

jak Stwórca —

z lękiem. —

It chases you through pathos:

(— Victories coming to rest.

Your hand explodes, split dread. Banners explode overhead.

Apple cores battered by lightning. Life thunders past at best.

Delight's intoxicating perfume. Hackberries hammer the head).

In a silent, arctic past you wander with old maps as you please —

oh buckets unfulfilled,

oh buckets rusted through!

A sharp, virginal pleasure you extract from all keys.

I consider, plan and trap:

— that one thing

that chases you.

To ciebie gna przez patos:
(— Stygną cokoły zwycięstw.
Dłoń ci wybucha w pion. Sztandar wybucha nad dłoń.
Pioruny biją w rdzeń jabłek. Z grzmotem przewala się życie.
I zachwyty odurza jak zapach. Czeremcha dudni o skroń).

W niemej arktycznej przeszłości z mapami wspomnień się włóczysz —
o wiadra nienasycone,
cynowe wiadra bez dna!
Ostrą źródlaną rozkosz czerpiesz ze wszystkich kluczy.
Rozważam, rachuję i wiem:
— to jedno,
to ciebie gna.

Events both red and warm are born to trifling mothers,
boiling blood bursts a song of anguish clear.
The name swells our world —
a world of many others —
— and you
flesh eating words
orate —
a God —
of fear. —

DEFRAUDACJA

O rublowe, talarowe — o brzęczące dni,
czerwońcami dzwonił czerwiec,
potrząsiście dzwonił trzosem —
północami
jak reszkami
księżycowy połysk lśnił —
— południami
jak orłami
słońce biło w oczy kłosom —

— a ja sama, a ja słaba
wśród rojeń
zapomniałam, że te dni są
twoje.

THIS ONE THING

The caves of days are boomerangs, memories whipping back,
delicious girlies gloat,
a mountain sheep flock broods —
— What chased you through it all, — consider, plan, backtrack,
what chased you through the song —
a forest tune —
melodious rune —
the woods —

Oh watercolour mornings, thick oil painted noons,
dreamy pastel evenings and nights etched with coals!
A spring-fresh delight, enough to make you swoon —
that is what chased you,
yes,
by haste of ribbons and shoals.

It chases still into feeling:
(— loaded ships gliding
full of grand Madonnas with skins waxy and fair,
ladies brimming sweetness, affectionate and smiling,
faces fragrant with primrose, nasturtium reddened hair).

TO JEDNO

Dnie bumerangiem ciśnięte wróćą grotami przypomnień:
mizdrzyły się dziewczki przepyszne,
wełniane owce szły z gór —
— co ciebie gnało przez wszystko, — rozważ, wyrachuj przytomnie,
co ciebie gnało przez pieśń —
 las śpiewny —
 śpiew drzewny —
 bór —

O akwarele poranków, tłuste oleje południ,
senne pastele wieczorów i nocy głębokich węgle!
Ostrą źródlaną rozkosz czerpały wiadra ze studni —
to ciebie gnało,
to,
przez furkot, chorągwie i wstęgi.

To ciebie gna dziś przez czułość:
(— płyną ładowne okręty
pełne gromniczych madonn o skórze z dotyku i wosku,
pannom pełnym słodyczy, tkliwym i uśmiechniętym
pachną twarze z pierwiosnków i rude nasturcje włosów).

DEFRAUDATION

Oh, the rouble and the thaler – oh, the jangling days,
the month of June played the rune,
it pursed and preened its purse –
the coin of midnight
turned to tails
shone a moonlit glaze –
– the noon dread
turned its head
the sun paid out its burse –

– and I sick, and I weak
on all fours
I forgot that these days
are all yours.

ŻEGLUGA

W smolistej szczelnej arce własnych rozgrzanych spraw
chłoszczący rozchłyst potopu
i świat świszczący
omijam —
tkliwe gołąbki wywiodłam z dalekiej zawiei zjaw,
płazy z błyszczącej miki
i giętkie dorodne żmije.

Symbole o skrzydłach kosmicznych
i krytyki lakierem kłach
wpiły się w płowe grzywy zwierząt z biblijnej arki.
O tępe słonie lenistwa sny kołyszące na łbach!
O pycho, o szpony orle wbite ekstazą w łwie karki!

O korab uderza świat złą metaliczną falą —
— tam
mroczny
upust
chaosu,
wrogi zawzięty potop —
— za ile jeszcze dni w dolinach zaśnieją emalją
na gibkich kibiciach jabłonie w różowych papilotach? —
— a tutaj pachnie żywicą,
esencja tęży się z barw,
druciany sopran mareków na lipców alt się nawija.
W smolistej szczelnej arce własnych rozgrzanych spraw
chłoszczący rozchłyst potopu
i świat świszczący omijam.

VIRGINITY

We...

Hazel woods dishevelled by rains,
aromatic nut oils trapped in jars,
hot airs choke bovine labour pains
in barns on wild fire like stars. —
Ripened fields of berries and shrubs
raging red like galloping fillies,
she-wolves feeding lupine cubs,
wolfish eyes as disarming as lilies!
Honeyed paths of resinous apiary,
udders heaving like wedding chests —
— pure white milk streams an eternity
in the temples of maternal breasts.

And we ...

... in air-tight
peach-walled rooms,
our heads propping up tasteful hats,
collars choking our necks while we swoon
concocting
cultural
chats.

DZIEWICTWO

My....

Chaos leszczyn rozchełstanych po deszczu
pachnie tłustych orzechów miążgą,
krowy rodzą w parnym powietrzu
po oborach płonących jak gwiazdy. —
O porzeczki i zboża żrałe
soczystości wzbierająca w wylew,
o wilczyce karmiące małe,
oczy wilczye słodkie jak lilje!
Ścieka żywic miodna pasieczność,
wymię kozie ciąży jak dynia —
— płynie białe mleko jak wieczność
w macierzyńskiej piersi świątyniach.

A my...

... w hermetycznych
jak stalowy termos
sześcianikach tapet brzoskwiniowych
uwikłane po szyję w sukienki
prowadzimy
kulturalne
rozmowy.

SEAFARING

In an ark sealed with tar, steaming with my own affairs,
the whipping onslaught of flood
the seafaring world
I evade —
tender doves I saved from lightning phantom flares,
Amphibians of shiny mica
and vipers of shapely jade.

Cosmic symbols winged
and trophy tusks dread
dug into the the tawny manes of beasts from the biblical ark!
Ye blunt bulls of laziness, dreams swaying upon heads!
Ye proud eagle talons prying for the lion and the shark!

Oh, the ark smashes the world with an evil metal wave —
— there
the dismal
sluice
of chaos

resolutely hostile flood —
— how many more days in the valley will be truly braved
by supple apple tree torsos that curly pink will bud? —

— and here it smells of resin,
all the colours it now wears,
the wire soprano of Marches winding round July serenades.
In an ark sealed with tar, steaming with my own affairs,
in the whipping, flooding onslaught
the seafaring world I evade.

FUTRO

O rysie, żbiki i pumy wypchane najpuszyściej,
lisy o żółtych podszewkach i żółtych oczach ze szkła,
o runo rozwieruszone, rozpięte płasko i chytrze,
poranki rozwieruszone
napięte ciasno na snach,
o grząskie, wilcze igliwo leśne jak sosen włosie,
chaosie niedźwiedziej szczeci,
zameście zmaconych dni —
— cheszę cię ostrą pogardą
o futro rozwianych mych wiosen,
sypkie kosmate futro
bez mięsa
kośćca
i krwi.

Meanwhile, adverbs are miracles
Sparks flying from struck flints —
Something was, nobody knows how —
And now it is across and down.
And both hands grasp at thoughts,
wrestling adverbs and nouns.

And pronouns are minuscule rooms,
in each window a box finely blooms.
Each corner — a souvenir of the past
Meant for you, for me, just for us.
Here a secret abracadabra
love lights algebraic candelabra:
I — am you, you — are me (simple tasks).
I sans you — you sans me (maths absurd).
We love, all wrapped up in dusks,
to poke round the drawers of words.
You are me — I am you. Absurd maths.
Pronouns are as private as flowers,
as tiny as the tiniest of rooms,
where you hide in ivory word towers.
(— And so take our words by the hand
and view them in a light divine,
and grow into words with joy,
fall in love with me, my, mine :—).

Zaś przysłówek to nagły cud
niespodzianka potartych krzesiw —
było coś niewiadomo jak —
a już teraz jest wskos i wpoprzek
i oburącz oplata myśl
i jest pewnie rzewnie i dobrze.

A zaimki to malutkie pokoiczki,
gdzie na oknach rosną małe doniczki.
Każdy kącik — to pamiątka po dawniej
a są tylko dla Ciebie i dla mnie.
Tu tajemną abrakadabram
kwitną prawa miłosnych algebr:
ja — to ty, ty — to ja (równanie)
ja bez ciebie — ty bezemnie to zero.
My lubimy otuleni zmierzchami
w małych słowach jak w szufladkach szperać.
Ja to ty — ty to ja. Równanie.
A zaimki są tak tajne jak kwiaty,
jak malutkie, malutkie pokoiczki,
w których mieszkasz w tajemnicy przed światem.
(— więc weź tylko słowo do ręki
i obejrzyj jak burgund pod światło,
a wrosnąć w słowa tak radośnie,
a pokochać słowa tak łatwo. —).

FUR

Lynxes, wildcats and pumas skinned and softly stuffed,
foxes with yellow linings, eyes of yellowest glass,
oh fleece wildly undone, stretched but never bluffed,
oh mornings wildly spun
as dreams stretched and as fast.
Oh thick, lupine needles, supine evergreen hair,
chaos of bear-like bristles,
wild days starting to bud —
— I comb with sharp disdain
my years like a pelt unfurled,
soft, downy fur,
sans meat,
skeleton
and blood.

GRAMATYKA

(— a wrosnąć w słowa tak radośnie,
a pokochać słowa tak łatwo —
trzeba tylko wziąć je do ręki i obejrzeć jak burgund pod światło).

Przymiotniki przeciągają się jak koty
i jak koty są stworzone do pieszczot
miękkie koty ciepłe i potulne mruczą tkliwość andante i maesto.
Miękkie koty mają w oczach jeziora
i ziel—topiel wodorostną na dnie.
Patrzę sennie w źrenice kocie
tajemnicze i szklane i zdradne.

Oto jest bryła i kształt,
oto jest treść nieodzowna,
konkretność istoty rzeczy,
materja wkuta w rzeczownik,
i nieruchomość świata
i spokój martwot i stałość,
coś, co trwa wciąż i jest,
słowo stężone w ciało.

Oto są proste stoły i twarde drewniane ławy,
oto są wątłe i mokre z tkanek roślinnych trawy,
oto jest rudy kościół, co w Bogu gotykiem sterezy,
i oto jest żyłne tętnicze ludzkie najprostsze serce.

GRAMMARS

(— : and to relish words is such joy,
to cherish, to sip them like wine —
to hold, to lift them up, to view in a light divine).

Adjectives stretch like cats
cats are meant to be cuddled, oh so,
Soft cats cosy and warm purr poetry andante, maestoso.
Cats' eyes that spring forth lakes,
emerald pools deep enough to drown.
Dreamily, I stare into their pupils
green and blue reflected deep down.

This is the shape and the form,
this content of indispensable renown,
the firmness of the essence of things,
matter made manifest as a noun.
And the stillness it is of the world
and calm, lifeless, at rest,
a thing that lasts, still and is,
the word into flesh compressed.

Here are simple tables and hard wooden benches,
here is gentle dew and summer rain that drenches,
here is a red church with its heaven-bound dart,
and a veiny, pulsating, simple human heart.